բայց նոյն ամսուն 26ին ուղղեց առ Կորչաքով իշխանն 'ի Վիեննա ծանուցագիր մը պատասխանի Աւստրիոյ խնդրոյը որ խաղաղութեան չորս պայմաններ առաջարկեր էր արեւմտեան պետութեանց կողմանէ, և որոնց ընդունելութիւնը Պետերսպուրկի խորհրդարանը կը համարէր անմիաբանելի իր պատուոյն ու միանգամայն իր նիւթական և քաղաքական շահուն հետ։

Այս գործառնութիւններէ ետև, որոնց՝ մէջ կոմսն Նեսելրոտ բոլոր իր ազդեցութիւնն 'ի գործ դրեր էր, Սեւաստոպոլի անկումն պատճառ եղաւ Պարիզու դեսպանաժողովոյն և խաղաղութեան՝ որ ստորագրուեցաւ յ30 մարտ 1856։ Անկէ մէկ տարի առաջ՝ Նիկողայոս կայսրը գերեզման իջեր էր, և որդին Աղեքսանդր Բ իրեն յաջորդեր էր (2 մարտ 1855)։ Կոմսն Նեսելրոտ՝ մեր ժամանակին քաղաքագիտական ամենամեծ գործոցն մասնակից ըլլալէն վերջն՝ յարմար չսեպեց գործողութեանց բեռն շարունակ վրան առնելու. իրեն յաջորդ մը խնդրեց, որ տրուեցաւ 'ի 29 ապրիլի 1856, և էր Աղեքսանդր Կորչաքով իշխանն, արտաքին գործոց պաշտամանն համար, որուն մէջ 1850 տարւոյն ապրիլ ամսէն 'ի վեր ունէր իբր օգնական առանձին խորհրդականն և ծերակուտի անդամ Սենիավին։ Բայց վեհափառ Կայսրը միշտ ուզեց պահել անոր կայսրութեան քարտուղարի պաշտօնն։

Նեսելրոտի եռանդը և անձին նուիրումն իր քաղաքական ընթացիցը մէջ որ յիսունուվեց տարի տևեր էր, զինքը արժանի ըրեր էին բարձր և չքեղ վարձատրութեանց։ Ընդունած էր Ռուսիոյ և բոլոր Եւրոպայի գրեթէ ամէն պատուանշանաց աստիճանքը, և մասնաւորապէս Լէգէոն-Պատուոյ մեծ խաչն։

Ամուսնացեր էր Մարիամ-Կուրիէվ կոմսուհւոյն հետ, որ կայսերութեան ելեմտից պաշտօնէի մը դուստրն էր, և զոր կորսընցուց 5-6 սեպտեմբերի գիշերը 1849 տարւոյն. որդի մը ունեցաւ Տիմիտրի Նեսելրոտ անուամբ ծնեալ յամին 1816, որ տէրութեան խորհրդական է, և Ռուսիոյ կայսեր սենեկապետ. և երկու ալ աղջիկ, մէկն է կոմսուհին Միքայէլ Գրաբդովիչ, միւսն է կոմսուհին Սեպախ, ամուսին Սաքսի պաշտօնակալին 'ի Պարիզ։

Երկրագործական փորձ մը։

Ազդարար երկրագործութեան[1] ըսուած գաղղիական օրագրին մէջ կը կարդանք թէ անցեալ ապրիլի մէջ երկրատէր մը եզական փորձ մըն է ըրեր, որուն արդասիքն ամէն ակընկալութենէ վեր եղաւ։ Չորս գետնախնձոր տնկեց որոնցմէ երկուքը կը բովանդակէին իւրաքանչիւրը մէյմէկ բակլայ, և միւս երկուքը մէյմէկ ոլոռն[2]։ Քիչ ժամանակէն բակլաներն ու ոլոռներն աճեցան զօրաւոր ընձիւղներով, և երկրատիրոջ սեղանոյն չորս պնակ առատ կերակուր մատակարարեցին։ Բայց աւելի դիտելու արժանի բանն էր որ գետնախնձորները զարմանալի կերպով բուսաբերեցին, և հիւանդութենէ չբռնուեցան, և իրենց ընձիւղները գունաթափութիւն չկրեցին։ Ան որ մեծն է՝ անոնց խաւարտներն արտաքոյ կարգի բազմացան. առաջինը տուաւ յիսունըութը խաւարտ, երկրորդը՝ երեսուն, երրորդը՝ քսանուինը, չորրորդը՝ քսանըհինգ ամէնն ալ քաջառողջ։ Այսպիսի է, կ'ըսէ վերոյիշեալ օրագիրն, այս փորձիս ելքը, որ երկրորդ անգամ այս տարի պիտի կրկնուի աւելի ընդարձակ կերպով։

1. Գղ. Moniteur de l'Agriculture.
2. Տճ. Պէզէլյա։